

Treball de fi de grau

Títol

Autor/a

Tutor/a

Grau

Data

Full Resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Autor/a:

Tutor/a:

Any:

Titulació:

Paraules clau (mínim 3)

Català:

Castellà:

Anglès:

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:

Castellà:

Anglès

ÍNDEX

1. Introducció	4
1.1. Presentació del treball	4
1.2. Elecció del tema.....	6
1.3. Objectius.....	7
1.4. Objectius.....	8
2. Marc teòric	9
2.1. Origen de la figura del comentarista	9
2.1.1. El comentarista de futbol	11
2.2. Evolució de la figura comentarista a nivell nacional	13
2.2.1. Michael Robinson	13
2.2.2. Àngel Alonso (Pitxi)	15
2.2.3. Julio Maldonado (Maldini)	15
2.2.4. Ricard Torquemada	16
2.3. El projecte Bein Sports	18
2.3.1. Història	18
2.3.2. Situació actual	19
3. Investigació de camp	22
3.1. Hipòtesis	22
3.2. Metodologia utilitzada	24
3.3. Anàlisi dels resultats quantitatius	30
3.4. Comparació de resultats	32
3.4.1. Referències històriques	32
3.4.2. Sistema de joc	33
3.4.3. Comportaments ofensius i defensius	35
3.4.4. Funcions dels jugadors i canvis	36
4. Conclusions	38
5. Bibliografia i Webgrafia	40
6. Annexos	41
6.1. Taula dels partits analitzats	41
6.2. Altres exemples de comentaris	42

1.Introducció

1.1. Presentació del treball

El periodisme és una disciplina que sempre està sotmesa a canvis i transformacions. Viu en una constant transició: les innovacions, la necessitat d'immediatesa i la pressa que imprimeix l'actualitat no deixen reposar a un sector canviant on allò nou acostuma a esdevenir vell o comú en ben poc temps.

En el periodisme d'avui dia, valors com la immediatesa cada vegada tenen més pes i imposen noves rutines i models de treball. A més, el nou escenari digital ha permès que la professió acumuli cada vegada més plataformes i nous suports.

Tots aquests condicionants han afectat a gran part dels sectors que componen la professió, el **periodisme esportiu** entre ells. Aquest periodisme ha anat creixent a mesura que tots aquests canvis han anat dominant el mercat. El problema, potser, és que aquest nou model ha portat al periodisme esportiu a seguir uns processos productius discutibles o almenys qüestionables.

En aquest model de treball “guanya” qui publica abans, la victòria és per aquell qui llença la primícia. El periodisme esportiu ha caigut de ple en aquesta trampa i es troba immers en una crisi relacionada amb els continguts que publica o emet (no sempre esportius) i amb el fet de difondre informacions de manera ràpida i en alguns casos sense contrastar.

Altres sectors del periodisme també s'han vist afectats per aquests canvis de dinàmica, però el periodisme esportiu és, sens dubte, un dels que es troba en una situació més alarmant.

Al principi d'aquesta presentació s'afirmava que en periodisme res és estàtic i que tot canvia. Tant és així que actualment el periodisme esportiu, i més concretament aquell especialitzat en futbol, es troba en una mena de transició cap a una nova disciplina totalment diferent. Alguns mitjans, entre els quals hi ha la cadena televisiva **beIN Sports**, estan liderant el que sembla ser una nova onada que vol fugir de la imposada immediatesa per tal de poder oferir continguts més pausats i analítics. A més, està

aconseguint centrar els seus continguts en l'essència del futbol, és a dir, en el joc: el vol explicar i entendre per tal de poder debatre sobre ell.

En aquesta nova tendència, tot allò que envolta el futbol (premsa, vides privades dels jugadors, polèmiques, etc.) perd pes i passa a ser obviat o en el cas de les polèmiques, tractat de manera secundària. Una nova onada liderada per periodistes i enriquida per professionals del món del futbol.

Part del periodisme esportiu, i concretament aquell que tracta el futbol, segueix immers en dinàmiques on la immediatesa és el més important. De totes maneres, sembla que poc a poc s'estigui començant a crear aquest nou model que dóna prevalença al joc i a informacions de caire més històric o estadístic. Un nou model que informa, opina i debat només sobre futbol. Res més.

1.2. Elecció del tema

Un periodisme canviant ha de ser estudiat i analitzat constantment. Nous paradigmes i noves figures. Moltes formes de comunicació, diferents llenguatges i la sensació d'estar en una evolució contínua.

El periodisme esportiu no queda al marge d'aquets canvis i concretament, les retransmissions dels partits de futbol per la televisió, tampoc. En els últims anys hi ha hagut moltes innovacions, però ha estat sobretot la **figura del comentarista** la que ha variat més la seva funció i les seves intervencions durant els partits. Altres figures de les retransmissions com la del narrador o la del periodista a peu de camp també han evolucionat, però en cap cas han patit una transformació tan severa com la que ha experimentat el comentarista.

Tot aquest seguit de transformacions i canvis arriben al seu punt àlgid amb l'aparició de la cadena televisiva **beIN Sports** a Espanya. Aquesta cadena de pagament entrava a Espanya l'1 de Juliol de 2015 i des d'aquell moment s'encarregava de perfeccionar, modelar i implantar un tipus de comentarista diferent.

Actualment aquest nou model de comentarista està consolidat i en ple funcionament. Ha enriquit les retransmissions, les ha fet dinàmiques i a més, ha sumat un llenguatge especialitzat i acadèmic del món del futbol que anteriorment no s'aplicava en aquesta disciplina del periodisme. Aquesta nova o renovada figura té molt de pes en les retransmissions. El paper del narrador, fins al moment predominant, ha deixat més espai a una veu més analítica i pausada. Els protagonistes dels partits segueixen sent els jugadors, però el comentarista ha aconseguit trobar el seu lloc, diferenciar-se i esdevenir imprescindible en qualsevol retransmissió d'un partit de futbol.

Aquest treball doncs, neix a partir d'aquests canvis i pretén observar-los i analitzar-los. Vol conèixer més a fons la figura del comentarista i la seva evolució i sobretot, pretén demostrar que ha aparegut un nou model amb unes característiques i unes funcions molt determinades.

1.3. Objectius

El treball se centra sobretot en la figura del comentarista en les retransmissions televisives de futbol. El treball aspira a fer un recorregut al voltant d'una figura del periodisme esportiu que fins al moment era testimonial i que en els últims anys ha anat adquirint una rellevància que mereix ser estudiada i analitzada. El treball pretén demostrar que el comentarista de futbol a la televisió ha patit un transformació total. A través dels diferents apartats, l'estudi aspira a assolir els següents objectius.

En primer lloc, pretén conèixer més a fons la figura del comentarista de futbol: els seus orígens i la seva funció al llarg dels anys. Per valorar el paper que té en l'actualitat és necessari mirar al passat i entendre perquè va aparèixer i quin va ser el motiu de la seva incorporació a les retransmissions televisives. A partir de l'origen a nivell mundial, es pretén fer un seguiment del comentarista en l'àmbit nacional per tal de poder copsar les diferents funcions i papers que ha tingut al llarg dels anys i fins l'actualitat. La figura del narrador sempre li ha fet ombra, però degut a uns canvis que s'exposaran al llarg del treball, el comentarista ha aconseguit fer-se el seu lloc.

Després de conèixer la figura més a fons, el treball vol personificar tots aquests canvis i modificacions en la cadena de televisió **beIN Sports**. Es considera que aquesta cadena ha estat l'últim actor en incorporar modificacions en la figura estudiada. A més, ha aconseguit definir un nou model de comentarista i implantar-lo en totes les seves retransmissions. A més, es vol demostrar que la cadena està liderant una nova onada dins el periodisme esportiu (concretament sobre futbol). Aquest treball vol descobrir i plasmar tots aquests canvis i innovacions.

Seguidament i a través de la investigació de camp, el treball pretén evidenciar l'existència d'aquest nou model de comentarista creat per *beIN*. Per fer-ho, ha analitzat quatre comentaristes de l'esmentada cadena. A més, també aspira a concretar com dins aquest nou model es poden distingir dos 'submodels' diferents. No es tracta de dues vessants totalment definides o contràries, però sí que existeixen unes diferències que el treball vol fer visibles.

1.4. Estructura del treball

El treball s'organitza entorn a quatre punts clau:

- En primer lloc, s'inclou una introducció que presenta el treball, justifica l'elecció del tema i determina els objectius que es volen aconseguir amb la realització de l'estudi.
- El següent punt s'anomena "marc teòric" i té l'objectiu de donar una base teòrica sobre el tema tractat. Es tracta d'una introducció del tema a nivell històric i de recorregut al llarg dels anys. Per una banda, presenta l'origen i l'evolució de la figura del comentarista en les retransmissions televisives de futbol. Concretament, fa un repàs de l'evolució que ha patit aquesta figura al llarg dels anys en l'àmbit nacional. Per altra banda, presenta el projecte *beIN Sports* sobre el que es basa el treball: història, situació actual i model i estil periodístic.
- En tercer lloc hi ha la investigació de camp. En aquest punt s'explica la metodologia emprada per assolir els objectius i el procediment metodològic que s'ha seguit per tal de fer l'anàlisi i l'estudi de l'objecte triat: el comentarista de futbol a la cadena *beIN*. A més, s'explica l'hipòtesis del treball i es descriu un per un els quatre personatges sobre els quals gira l'anàlisi. En aquest quart punt també tenen lloc les comparatives entre comentaristes i la definició dels dos "submodels" identificats dins el projecte *beIN*.
- La cinquena i última part està dedicada totalment a les conclusions que s'han extret gràcies a la realització del treball. Aquest apartat serveix per evidenciar els beneficis que ha suposat fer la investigació i per verificar si les hipòtesis plantejades a l'inici s'han complert o per contra, s'han hagut de rectificar al llarg del treball.

2.Marc teòric

2.1. Origen de la figura del comentarista

La figura del comentarista esportiu va aparèixer per primera vegada als Estats Units l'onze d'abril de l'any 1921. El primer **Sportscaster**, nom originari de la figura, va ser el nord-americà **Florent Gibson**, periodista del diari local *Pittsburgh Star*, a Pennsilvània. L'esdeveniment esportiu en el que es va estrenar va ser un combat de boxa entre Johnny Ray i Johnny "Hutch" Dundee celebrat al municipi de Pittsburgh. Aquest combat va ser retransmès per la ràdio **KDKA**, l'emissora local de la ciutat. Els esdeveniments esportius es retransmetien des de 1912, però aquest combat va ser el primer que va comptar amb la intervenció en viu d'un periodista.

El paper de l'emissora KDKA en relació a la figura del comentarista no va acabar amb aquesta primera retransmissió, ja que uns mesos després també es va encarregar de donar el tret de sortida a les emissions (amb comentarista) dels partits de beisbol. El Pittsburgh Pirates vs Philadelphia Phillies, celebrat el cinc d'agost de 1921, va ser el primer de molts partits d'aquesta disciplina que va comptar amb la participació de l'*sportscaster*. En aquest cas, l'esdeveniment va ser cobert pel periodista **Harold Arlin** (1895-1986).

Un any més tard, al 1922, va ser el torn del futbol americà i del tenis. A partir d'aquell moment i vist el seu èxit, les retransmissions dels partits de futbol amb comentarista van passar a ser molt habituals i inclús van fer el salt a una ràdio de Nova York anomenada **WEAF**.

El beisbol, el boxa i el futbol americà van protagonitzar la gran majoria de les retransmissions en les que participaven els primers comentaristes. El paper de l'emissora de Nova York (WEAF) va anar agafant més protagonisme i alhora, la figura de l'*sportscaster* va anar creixent a poc a poc fins a consolidar el seu paper en gairebé totes les retransmissions en directe dels esports esmentats anteriorment.

El primer comentarista de cert renom va ser **Graham McNamee** (1888-1942) , de l'emissora WEAF. A partir del 1923, les seves intervencions en partits de beisbol, futbol

americà i combats de boxa es van fer famoses. Treballava per la **NBC** (National Broadcasting Company), una companyia nord – americana de mitjans de comunicació que encara existeix en l'actualitat. Una altra de les figures importants d'aquesta companyia va ser el periodista **Clem McCarthy** (1882-1962). Es va especialitzar en les curses de cavalls i gràcies als seus comentaris, la disciplina va guanyar visibilitat als Estats Units.

Graham MacNamee retransmeten un partit de beisbol en directe per l'emissora WEAf (Washington DC, 1924) / Library of Congress

Vist l'èxit de l'NBC i especialment de McNamee, la **CBS** (Columbia Broadcasting System), una altra emissora americana, també va voler incorporar el comentarista a les seves retransmissions. La seva resposta va ser **Ted Husing** (1901-1962), periodista que va comentar tot tipus d'esdeveniments esportius per la cadena.

Al llarg dels anys aquest perfil professional va anar adquirint noves funcions i característiques. A la dècada dels 30, naixia el comentarista especialitzat en un equip concret, és a dir, un periodista que es dedicava únicament a les retransmissions dels partits d'un equip. Aquesta primera forma d'especialització dins el col·lectiu va coincidir amb els inicis d'un nou mitjà: la televisió. Els grans esdeveniments dels diferents esports també es van començar a retransmetre a través de la petita pantalla.

Red Barber (1908-1992) va ser el primer que va treballar seguint aquesta nova especialitat. Al llarg de la seva carrera va ser el comentarista oficial de tres equips nord – americans de beisbol: els *Cincinnati Reds* (1934-1939), els *Brooklyn Dodgers* (1939-

1953) i els *New York Yankees* (1954-1966). Durant els anys indicats, Barber va ser el que es coneix en anglès com el *homespun*, és a dir, el periodista que retransmetia els partits com a local d'aquests tres conjunts.

De totes maneres, aquesta especialització dels comentaristes es va acabar de definir gràcies a la figura del periodista **Mel Allen** (1913-1996). Se'l considera un dels pioners en la narració de partits de beisbol per la televisió i la ràdio. Conegut com *The Voice of the Yankees* (*La veu dels Yankees*, en català), Allen va comentar els partits dels *New York Yankees* entre els anys 1940 i 1964. Va ser el principal competidor de Barber i va protagonitzar les primeres retransmissions en directe dels partits que els Yankees van jugar fora del seu estadi.

Mel Allen comentant un partit de beisbol al 1955 / Getty Images

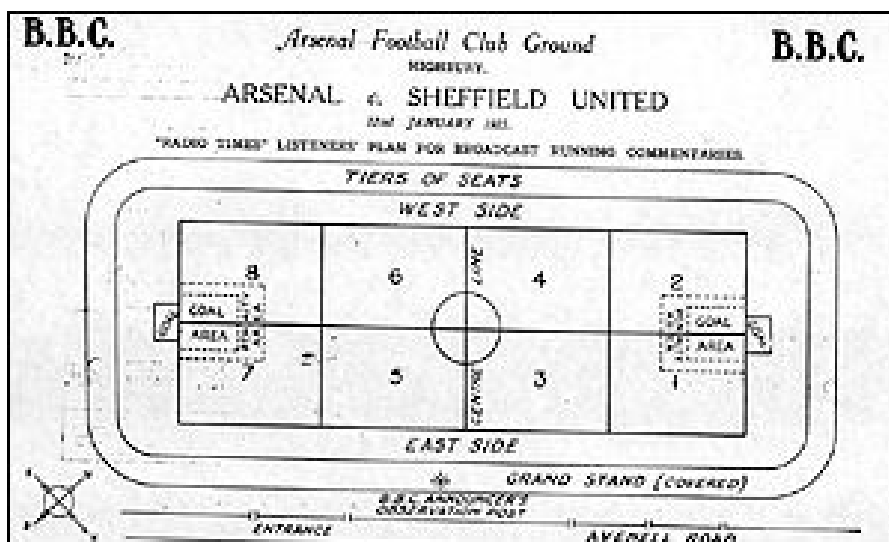
2.1.1. El comentarista de futbol

La figura del comentarista esportiu va créixer i evolucionar a Estats Units en les retransmissions de boxa, beisbol o futbol americà. Alhora també es va començar a expandir per altres esports fins a arribar al futbol europeu, conegut també com a *soccer*.

El futbol tal i com es coneix actualment es va consolidar al **Regne Unit** al 1863 gràcies a *The Football Association*. Les primeres aparicions del comentarista en aquesta disciplina van ser a través de la ràdio i també es van poder observar en aquest país.

La primera retransmissió d'un partit de futbol es va dur a terme el 22 de gener de 1927 a l'emissora de ràdio britànica **BBC** (British Broadcasting Corporation). El comentarista anglès **Henry Blythe Thomhill Wakelam** (1893-1963) va ser l'encarregat de comentar el primer partit de la història del futbol. Va ser un Arsenal-Sheffield United al mític estadi de Highbury (Londres) que va finalitzar amb empat al marcador (1-1).

El productor de l'emissió, l'anglès **Lance Sieveking** (1886-1972), va idear una plantilla per tal que els oients poguessin seguir el partit des de les seves llars de la manera més detallada possible. Es tractava d'un pla del camp que numerava les diverses zones del terreny del joc. A través dels comentaris de Wakelam, l'oient podia saber on es trobava la pilota o on s'estava desenvolupant el joc en cada moment.

Plantilla del terreny de joc creada per Lance Sieveking per la retransmissió per la ràdio de l'Arsenal – Sheffield United (1927) / BBC

2.2. Evolució de la figura del comentarista a nivell nacional

La figura del comentarista de futbol a Espanya ha estat marcada per una sèrie de personatges que sens dubte han deixat empremta. La història contemporània d'aquesta figura a nivell nacional ha acabat definint o perfilant les característiques dels comentaristes actuals i més concretament, dels que treballen a les dues cadenes analitzades en aquest treball: *beIN Sports* i *Gol Televisión*. El model i l'estil implantat per aquestes empreses neix a partir d'alguns dels referents que s'exposen a continuació.

L'atenció sobre els elements tàctics del joc i els continguts històrics conformen el que sembla ser una figura cada vegada més consolidada i amb pes dins les retransmissions dels partits. Aquests quatre personatges a més, també representen els dos tipus de comentarista que dominen en l'actualitat: l'ex jugador i el periodista esportiu especialitzat en futbol.

2.2.1. Michael Robinson

Michael Robinson (Leicester, Anglaterra, 1958) es una d'aquestes figures. Ex-futbolista anglès, va passar gran part de la seva carrera en el seu país natal (Manchester City, Liverpool i Queens Park Rangers, entre d'altres). Al 1987 va aterrar per primera vegada a Espanya per jugar al Club Atlético Osasuna. Aquesta breu experiència a la lliga espanyola va fer que Robinson s'enamorés d'Espanya i que al retirar-se (1989) decidís quedar-se a viure a la península. A partir d'aleshores, va començar a col·laborar amb diversos mitjans de comunicació.

L'ex-futbolista i comentarista esportiu Michael Robinson / *La Vanguardia*

La seva carrera fora dels terrenys de joc va començar a Canal + i a la Cadena Ser com a comentarista de partit de la lliga espanyola. En les seves primeres retransmissions ja es va poder començar a observar els tipus de comentaris que feia: moltes referències a **aspectes tàctics** dels partits i un enfocament més humà i proper de tots aquell qui participaven de l'esdeveniment (anècdotes, històries i curiositats d'entrenadors, jugadors, clubs, estadis...).

A l'any 1992 Robinson es va incorporar a “**El día después**”, també de Canal +. En aquest programa es tractava cada jornada de lliga de manera profunda i detallada. La funció de Robinson era analitzar els sistemes tàctics i el joc dels equips de la lliga. Poc a poc, va anar agafant protagonisme dins el programa fins al punt de convertir-se en un dels presentadors principals l'any 2004.

Tots aquests anàlisis que realitzava al programa també es traslladaven a les seves retransmissions. Els comentaris de Robinson van significar un canvi en les narracions de futbol i van permetre créixer i evolucionar al comentarista de futbol a Espanya.

La figura de Robinson va permetre que les retransmissions comencessin a servir per quelcom més a part de per explicar el que passava sobre el terreny de joc: permetien a l'audiència entendre el joc i els canvis que es produïen durant el partit. Les seves intervencions doncs, van iniciar, de manera molt incipient, una nova manera de comentar. Tot i haver retransmès partits per la ràdio ha destacat sobretot per les seves intervencions a la televisió. Actualment comenta partits a Movistar + juntament amb els periodistes Carlos Martínez i Julio Maldonado, més conegut com a Maldini.

Els anàlisis tàctics i tot allò referent al joc no han estat les úniques aportacions que ha fet al món del periodisme esportiu sobre futbol. La vessant més humana d'aquest esport també ha tingut molt de pes en la seva carrera com a professional de la comunicació. Aquesta segona pota del que seria el seu estil periodístic ha estat liderada durant molts anys i fins l'actualitat pel seu programa estrella, “**Informe Robinson**”. Va néixer al 2007 i dos anys després va rebre el premi Ondas com a millor programa de televisió (2009). Cada episodi pretén conèixer de més a prop a un esportista: la seva vida fora dels terrenys de joc, les seves pors i els seus sentiments. En

definitiva, dóna veu a una part de l'esport que moltes vegades és oblidada: abans d'esportistes són humans.

2.2.2. Àngel Alonso (Pitxi)

Un altre ex-jugador que després de retirar-se va passar a comentar partits va ser **Àngel Alonso Herrera** (Benicarló, 1954), més conegut com a "**Pitxi Alonso**", diminutiu de "Pichichi" (nom que rep el màxim goleador de la lliga espanyola). "Pitxi" va jugar a diversos equips espanyols de primera, segona i segona b (Real Zaragoza, RCDE Espanyol i FC Barcelona els més destacats). Al retirar-se va tenir un pas molt curt per les banquetes i al 1992 ja va passar a formar part de la secció d'esports de Tv3. Fins al 2012 va ser el comentarista d'aquesta cadena i des d'aquell moment va passar a col·laborar amb Canal +.

L'ex- futbolista i comentarista esportiu Àngel 'Pitxi' Alonso / *El Periódico de Aragón*

En les seves retransmissions sempre ha intentat parlar del joc, de l'essència del futbol. Els seus comentaris sempre han anat més relacionats amb aspectes tècnics i tàctics que no pas amb la simple narració dels fets. La seva experiència i formació com a jugador i entrenador van permetre introduir el llenguatge especialitzat del futbol a les retransmissions.

2.2.3. Julio Maldonado (Maldini)

Julio Maldonado (Madrid, 1967), més conegut com a Maldini, és un periodista espanyol especialitzat en futbol internacional. Forma part de l'equip de comentaristes de Movistar + i de la Cadena Cope. Des de 1989 treballa a la televisió comentant i

analitzant partits. A més, també destaca per conèixer anècdotes i històries interessants i curioses de molts jugadors. El seu estil de comentar els partits es podria definir a través de dues característiques principals: comentaris tàctics i sobretot, aportació d'històries inèdites d'alguns dels protagonistes dels partits.

El periodista esportiu Julio Maldonado 'Maldini' / *Voxpòpuli*

Maldini és un gran coneixedor d'equips estrangers i això li permet aportar informacions noves per l'audiència sobre els orígens desconeguts d'algun jugador o sobre alguna promesa emergent del món del futbol. A part de comentar partits també presenta el programa "**Fiebre Maldini**" on volca tots els seus coneixements de futbol internacional exposats anteriorment.

2.2.4. Ricard Torquemada

Un altre personatge destacat és el periodista **Ricard Torquemada** (Barcelona, 1971). Durant els primers anys de la seva carrera va treballar per diversos diaris esportius com el *Marca* o l'*Sport*.

De totes maneres, el seu paper com a comentarista va començar l'any 2000 quan es va incorporar a les retransmissions de Joaquim Maria Puyal a Catalunya Ràdio ("La Transmissió d'en Puyal"). Des d'aleshores, ha comentat els partits del Barça en aquesta cadena i també de manera esporàdica a TV3.

Les seves intervencions normalment tenen un alt contingut tàctic i tècnic. Analitza els models de joc i els plantejaments dels partits amb un estil pausat en el que els detalls

tenen un paper molt important. Gran part de les seves intervencions tenen com a objectiu entendre el joc d'un equip: els seus comportaments ofensius i defensius, el domini de les transicions, les jugades a pilota a parada i qualsevol altre aspecte que permeti conèixer més a fons un equip de futbol. Actualment, a part de ser comentarista també col·labora amb el diari esportiu *El Mundo Deportivo* i amb els diaris generalistes *El País* i *Ara*.

El periodista esportiu Ricard Torquemada / Diari Ara

2.3. El projecte *beIN Sports*

2.3.1. Historia

El projecte *beIN Sports* té el seu origen a Qatar, concretament a Doha. Es tracta d'un grup empresarial dedicat a la indústria del cinema i la televisió. Es va fundar l'any 2003 com a part de la companyia televisiva *Al – Jazeera Sports*, però al 2014 es va separar d'aquest grup empresarial per passar a anomenar-se *beIN Media Group*.

Al 2012 el projecte va arribar a Europa (França) per primera vegada. Ho va fer com a part d'*Al – Jazeera Sports*. Després de l'escissió i de la nova constitució del grup com a *beIN Media Group* el projecte es va començar a expandir per diversos territoris.

L'any 2014 va entrar al mercat australià per crear *beIN Sports Australia* i al 2016 va arribar a Turquia on crearia el mateix canal. Entre mig, aquest grup catari va arribar a Espanya l'any 2015. En aquest cas, el projecte *beIN* llançava un canal en Alta Definició (HD) dedicat únicament al futbol.

En el cas espanyol, el grup *beIN* va entrar al mercat audiovisual l'1 de juliol del 2015 com a successor del canal d'esports *Gol Televisión*. A més, *beIN* es va quedar amb la majoria d'empleats d'aquesta antiga cadena. Aquest fet li va aportar prestigi des del primer moment, ja que els narradors i comentaristes de *Gol* eren periodistes de renom i clarament reconeguts per l'audiència espanyola. De fet, en l'actualitat, molts dels col·laboradors de *beIN* també treballen a la cadena *Gol*, que ha tornat a néixer, però aquesta vegada com a canal en obert. Aquest fet provoca que l'estil de comentarista sigui molt similar, o inclús idèntic, entre ambdues cadenes.

La constitució de *beIN Sports España* va ser possible gràcies a la unió del grup audiovisual espanyol **Mediapro** i del grup catari *beIN Sports*. Cada empresa té en propietat el 50% de la cadena televisiva.

Des del primer moment, la cadena es va establir com a canal de pagament a Espanya i va començar a emetre a través de les tres plataformes principals de pagament que hi ha a nivell nacional: **Movistar+**, **Vodafone TV** i **Orange TV**. A més també emet a través de Telecable, una plataforma regional d'Astúries.

Per un altra banda, els continguts de beIN també es poden consumir a través de **bein Sports Connect** i **Total Channel**, les dues plataformes OTT (Over The Top)¹ oficials dels dos grups propietaris del canal. Finalment, també cal destacar que la cadena va començar a emetre a través de **YouTube**, però un any després Mediapro va decidir finalitzar aquestes emissions.

2.3.2. Situació actual

Actualment la cadena **beIN Sports España** està totalment consolidada a nivell nacional. La seva programació permet a qualsevol amant del futbol gaudir d'una gran quantitat de partits de vàries competicions i països. A nivell nacional, beIN ofereix partits de la Lliga Espanyola (Liga Santander) i de la Copa del Rei. A més, també ofereix les dues competicions de més prestigi internacional: la *UEFA Champions League* i la *UEFA Europa League*.

La programació de la cadena també permet gaudir de diverses competicions d'altres països europeus. De França, emet les dues competicions més prestigioses: la lliga (*Ligue 1*) i la Copa (*Coupe de France*). A més, també emet altres lligues de prestigi internacional com la italiana (*Serie A*), la portuguesa (*Liga NOS*) i la belga (*Jupiter Pro League*). Finalment, a nivell europeu també ofereix dues competicions coperes més: la copa alemanya (*DFB Pokal*) i la holandesa (*KNVB Beker*).

La cadena va més enllà del futbol europeu. Concretament, també presta part de la seva atenció en el futbol sud americà. Emet en directe la Copa Libertadores, en alguns casos anomenda la "Champions de América", la Copa Sud-americana i la Copa nacional de Brasil (*Copa do Brasil*). A més, també ofereix l'edició juvenil de la *Champions League*, coneguda com la *UEFA Youth League*.

La programació de la cadena es basa en les emissions en directe dels partits esmentats anteriorment. De totes maneres, també inclou una gran quantitat de programes dedicats al repàs, l'anàlisi, el debat i el coneixement més profund del futbol i de les nombroses competicions que ofereix.

¹ En radiodifusió, OTT és aquell servei de lliure transmissió que consisteix en emetre vídeo, àudio i altres continguts a través d'Internet.

La cadena presenta uns programes estrella que defineixen la línia editorial i l'estil periodístic de beIN. En primer lloc, cal destacar el programa ***El Club***, presentat pel periodista Axel Torres. Es tracta d'un espai d'anàlisi i debat que repassa el més destacat de cada jornada i que centra la seva atenció en la comprensió del futbol a nivell tàctic i emocional. Dóna prioritat al joc en la seva essència a través d'anàlisis tàctics molt detallats i de la participació en el programa de professionals del futbol i de periodistes experts.

Un altre programa que cal destacar és ***Universo Valdano***. En aquest cas, l'ex futbolista i ex entrenador **Jorge Valdano** s'encarrega d'entrevista a diverses figures del món del futbol (entrenadors, jugadors, etc.). En les seves converses es parla essencialment de futbol i de les experiències personals de l'entrevistat.

Xtra també seria un altre dels programes estrella de la cadena. Es tracta del resum diari de l'actualitat futbolística: resums de partits, pre i post partits, notícies, etc. Aquest programa es podria considerar el "noticiari diari" de la cadena.

Finalment, un altre dels programes destacats seria ***LaLiga Docs***. Es tracta de diversos reportatges històrics de la lliga espanyola de futbol: personatges il·lustres, moments mítics de la competició, històries de clubs i recuperació d'imatges d'arxiu que permeten observar el futbol del passat.

Tots aquests programes defineixen ***beIN Sports España***, el seu estil i la seva manera de entendre i comunicar el periodisme esportiu i més concretament, aquell periodisme centrat de manera única i exclusiva en el futbol.

A mesura que el projecte ha anat creixent, també s'ha anat formant un estil que actualment ja està consolidat i que permet identificar i diferenciar beIN Sports de la competència. Pel que fa a les emissions en directe dels partits, la cadena ha aconseguit crear un nou model de comentarista sobre el qual recau gran part del pes de les narracions.

Per altra banda, la resta de la programació ha servit per formar un estil periodístic seguit i respectat per tots els programes que s'emeten a la cadena. Es tracta d'un periodisme contrastat, pausat, respectuós, documentat i que té molt clar el seu

principal objectiu: **parlar de futbol**. Deixa de banda polèmiques i se centra en el joc i en els jugadors.

A més, també cal destacar que la cadena ha fet evident el seu interès per la història i per totes les anècdotes que envolten el món del futbol. Per aquesta raó, hi ha programes dedicats expressament a aquesta vessant del futbol i a més, en qualsevol emissió en directe dels partits sempre hi ha lloc per un apunt històric o de context. Quasi tot el que passa en un camp de futbol té una explicació i en molts casos, aquesta es troba en el passat i en la història del protagonista (un club, un estadi, un jugador, un entrenador, una afició, etc.).

La línia editorial de la cadena i el seu estil no seria possible sense els professionals que hi treballen. Els periodistes i col·laboradors de beIN han estat els encarregats de forjar el que és actualment la cadena. Els propòsits del canal i els seus treballadors s'han retroalimentat per tal d'acabar conformant *beIN Sports España*.

3. Investigació de camp

3.1. Hipòtesis

El treball parteix d'una hipòtesi principal que creu que les cadenes *beIN Sports España* i *Gol Televisión* han introduït un **nou model de comentarista** esportiu en les seves retransmissions dels partits de futbol. El sorgiment d'aquests canals a l'Estat, sobretot en el cas de *beIN*, ha provocat que la figura del comentarista pateixi alguns canvis en les seves funcions i característiques. El primer gran tret diferencial d'aquest nou model és el pes del comentarista en les retransmissions. Es creu que aquesta figura ha augmentat la seva importància.

A partir d'aquesta primera hipòtesi també sorgeix una segona teoria prèvia a la realització del treball. Es creu que dins aquest nou model de comentarista es distingeixen sobretot dues característiques noves respecte als comentaristes que hi havia anteriorment. A partir d'aquests dos trets diferencials es creu que hi ha **dos 'submodels' de comentarista** diferents.

La primera característica fa referència al llenguatge especialitzat del futbol i a l'ús de termes més específics durant les retransmissions. A més, també té a veure amb els continguts tàctics i tècnics dels comentaris que es duen a terme. S'intenta entendre i explicar el futbol: els seus diferents models de joc i les variables tàctiques dels equips (també conegudes com a sistemes de joc o automatismes).

La segona característica té a veure amb la història, entesa com el passat, de qualsevol dels protagonistes de les retransmissions (clubs, jugadors, entrenadors, aficions, lligues, etc.) . Es tracta d'introduir comentaris de context que ajuden a l'espectador a entendre millor el funcionament del club i els comportaments o decisions d'un entrenador o jugador.

Aquestes dues característiques formen dos possibles 'submodels' i a la vegada dos tipus de comentarista diferent dins les cadenes analitzades. De totes maneres, cal destacar que no es tracta d'una divisió ferma i inequívoca, sinó que molts dels

comentaristes es mouen entre els dos 'submodels', tenen ambdues característiques o fan prevaldre una per sobre de l'altre de manera poc identificable.

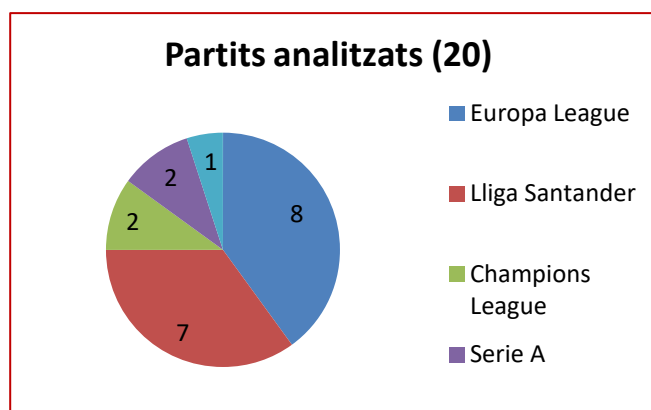
3.2. Metodologia utilitzada

Per poder assolir els objectius marcats en un principi, s'han realitzat una sèrie de procediments tan a nivell teòric com pràctic. Pel que fa a la investigació teòrica del treball, s'han consultat diversos mitjans internacionals de prestigi (la BBC entre d'altres) dels quals s'ha pogut obtenir molta informació referent a l'origen del comentarista i la seva evolució a nivell global. El relat del marc teòric s'ha pogut construir gràcies a la recopilació d'informació molt variada i de diversos orígens. D'aquests mateixos mitjans també s'han pogut obtenir fotografies històriques que han servit per il·lustrar els primers anys del comentarista esportiu.

Per altra banda, la realització de la part pràctica s'ha basat en la comprovació de les hipòtesis exposades anteriorment. Per tal de poder corroborar-les s'han analitzat de manera detallada **20 retransmissions de partits de futbol** de les cadenes *beIN Sports España* i *Gol Televisión*. Els partits estudiats corresponen a diverses competicions de futbol nacional i internacional.

La majoria son retransmissions de l'**Europa League (vuit partits)**, la segona competició en importància a nivell europeu. Aquest fet es deu a que tres dels comentaristes analitzats son els especialistes de la cadena en aquesta competició. A nivell europeu també s'han fet servir partits de la **Champions League (dos partits)** i de la lliga italiana, més coneguda com a **Serie A (dos partits)**.

El futbol espanyol també ha tingut molt de pes dins l'estudi realitzat. S'han fet servir **set partits** de la lliga espanyola masculina, coneguda com a **Liga Santander** i **un partit** de la lliga estatal femenina, coneguda com a **Liga Iberdrola**. El període d'anàlisi de tots els partits correspon a la temporada 2017- 2018, entre els mesos de febrer i març de 2018.

Font: Elaboració pròpia

Per a poder realitzar una investigació més concreta i detallada s'han seleccionat quatre comentaristes concrets de les cadenes estudiades. Concretament, s'han analitzat les retransmissions d'**Alberto Edjogo, Natàlia Arroyo, Aitor Lagunas i Toni Padilla** (cinc partits de cadascun d'ells).

Aquesta selecció de comentaristes representa l'estil que han implantat les dues cadenes esmentades. **Miguel Ángel Román**, un dels principals narradors de *beIN*, dóna una pinzellada del paper que ha de tenir el comentarista en aquestes cadenes i la principal diferència amb la figura del narrador. En el seu perfil de Twitter (@Miguel_An_Roman) escriu: **"Ese es el papel del narrador (narrar). Para opinar/interpretar ya está el comentarista/especialista"**. En aquesta simple cita es pot començar a observar la diferenciació que fa *beIN* entre les dues figures principals de les seves retransmissions (el narrador i el comentarista).

Tot l'anàlisi que s'ha dut a terme es basa en aquestes quatre figures. Tal i com s'ha exposat en les hipòtesis, es creu que dins el nou model de comentarista es poden distingir dos 'submodels'.

El primer 'submodel' respon a la característica més definitòria del comentarista *beIN*. Es tracta de l'ús del llenguatge especialitzat del futbol, les referències a models de joc, a sistemes tàctics i a la intenció constant d'entendre el joc i totes les seves variants. Aquest primer 'submodel' el representen sobretot les figures d'Alberto Edjogo i Natàlia Arroyo. Els dos han sigut ex jugadors de futbol i en el cas de la Natàlia segueix immersa en aquest món exercint com a entrenadora.

Alberto Edjogo-Owono (Sabadell, 1984) va ser jugador de varis clubs catalans de renom. Va vestir, entre d'altres, les samarretes d'alguns clubs històrics de Catalunya com poden ser el C.E Sabadell, la U.E Sant Andreu o la U.A. Horta. Té la doble nacionalitat (espanyola i equatoguineana) degut als orígens africans de la seva família. Va començar a exercir de comentarista a la cadena *Gol* i els seus orígens el van portar a convertir-se en un expert del futbol africà. Concretament, és un gran coneixedor de les competicions d'aquest continent i dels futbolistes africans que arriben a Europa. Una

vida lligada al futbol l'ha portat a ser un comentarista amant del joc, dels sistemes tàctics i sobretot dels canvis i les funcions de jugadors que varien al llarg d'un partit.

Natàlia Arroyo (Esplugues de Llobregat, 1986) va ser ex jugadora del RCD Espanyol femení. A més, també és periodista i col·labora a la secció d'esports del diari *Ara*. Des del 2014, és seleccionadora sub 16 i absoluta de la Selecció catalana de futbol. Durant tota la seva vida ha estat vinculada al món del futbol. A més, és professional del sector (entrenadora) i això li permet conèixer a fons la disciplina i encaixar dins aquest primer 'submodel'.

La segona característica que defineix els comentaristes d'aquestes cadenes són les seves constants referències a la història i el passat dels clubs, dels estadis, dels jugadors, etc. Aquesta tret distintiu permet definir el segon 'submodel' de comentaristes format en gran part per periodistes especialitzats en futbol i amb un interès especial per la història.

Aitor Lagunas (Saragossa, 1980) és un periodista aragonès especialitzat en futbol. Dirigeix *Panenka*, una de les revistes més prestigioses relacionades amb l'esport rei. Aquesta publicació reflecteix perfectament el seu estil periodístic i el seu gran interès per trobar històries i anècdotes del passat. En les seves retransmissions sempre apareixen detalls històrics sobre els clubs o algun dels participants. La seva figura representa perfectament aquest segon 'submodel'.

Toni Padilla (Sabadell, 1977) és un periodista català especialitzat en esports i concretament en futbol. Actualment, a part de comentar partits a *beIN*, és el cap de la secció d'esports del diari *Ara* i participa a revista *Panenka*. La seva gran especialitat és la relació del futbol amb la història.

Tenint en compte el tipus de partits analitzats i els quatre comentaristes seleccionats s'ha realitzat un **anàlisi quantitatiu** a través d'una taula objectiva. Aquesta taula recull les característiques principals del model de comentarista *beIN* i pretén comptar el nombre d'intervencions de les quatre figures seleccionades per tal de justificar o fer visible l'existència del nou model establert en les hipòtesis. En segon lloc, la taula també pretén començar a diferenciar els dos 'submodels' comentats anteriorment.

Comentarista	Sistema de joc	Canvis	Funcions jugadors	Comportament ofensiu	Comportament defensiu	Referències històriques
Alberto Edjogo						
Natàlia Arroyo						
Aïtor Lagunas						
Toni Padilla						
TOTAL						
TOTAL %						

Les diferents característiques definitòries del model són les següents:

1.Sistema de joc: en aquesta categoria es tenen en compte totes les referències a la tàctica. Aquest concepte es el que especifica com un equip gestiona els espais, el temps i les accions individuals i conjunes per tal de guanyar un partit (Garganta, 2009). El concepte sistema de joc també es pot definir com **“el lugar que elige o se impone a un jugador en el terreno de juego o la posición o distribución de un equipo, dentro del terreno de juego, una vez definida la posición de partida de los jugadores y antes de sus movimientos ofensivos y defensivos. En consecuencia la ocupación del lugar del terreno indica realmente la zona desde donde maniobra cada jugador y las funciones a realizar tanto en ataque como en defensa”** (Benarroch, 2013)

2.Canvis: aquesta característica fa referència als comentaris que tenen a veure amb els canvis de jugadors al llarg del partit. Més concretament, està relacionada amb la conseqüència d'aquests canvis, és a dir, les possibles reorganitzacions tàctiques que pateix l'equip després de la substitució d'alguns dels seus jugadors. Es tracta d'intervencions per parlar de com l'entrada d'un nou jugador ha modificat la manera d'actuar d'un equip.

3.Funcions jugadors: es comptabilitzen el nombre d'intervencions que tenen a veure amb la funció específica d'un dels jugadors. Per exemple, els moviments que fa un davanter centre per ocupar zones de remat o el paper clau que té un mig centre a l'hora de treure la pilota jugada des de darrere. Aquests comentaris fan referència a accions o comportaments individuals.

4.Comportament ofensiu: fa referència a accions col·lectives i descriu la manera d'atacar que té un equip en concret. Es recullen els comentaris que parlen de com un equip ataca la porteria contrària: quins moviments fa, si ataca amb molts o pocs jugadors, de manera directa o combinativa, etc.

5.Comportament defensiu: fes refereix a accions col·lectives i parteix de la mateixa idea que la característica anterior. En aquest cas però, es comptabilitzen els comentaris que parlen sobre com defensa un equip a nivell general: si un equip es protegeix amb molts jugadors o no, si ho fa en el seu propi camp o pressiona al rival a camp contrari, quines zones del camp protegeix més, quines menys, etc.

6.Referències històriques: la última característica està relacionada amb els comentaris referents a la història que hi ha durant les retransmissions. Poden ser intervencions sobre la història d'un club, del país on es juga el partit, d'un jugador, d'un entrenador, d'un estadi, etc.

La part pràctica del treball no acaba amb aquesta taula, sinó que també compta amb un **anàlisi qualitatiu**. Aquest segon pas de la investigació consisteix en mostrar exemples del que s'ha recollit en la taula objectiva. D'aquesta manera es poden entendre de manera més completa i detallada els tipus d'intervencions que realitzen els comentaristes de *beIN* i *Gol*. A més, permet anar un pas més enllà i no quedar-se només amb les dades quantitatives obtingudes amb el primer anàlisi, sinó poder observar de manera més profunda alguns dels comentaris i reflexionar sobre el llenguatge utilitzat, els temes tractats i altres aspectes interessants.

Finalment, hi ha una sèrie d'aspectes importants que cal mencionar per tal d'entendre la dimensió de la part pràctica i la seva exactitud. Aquests factors condicionen els resultats extrets i en cap cas es poden controlar.

En primer lloc, cal recordar que no tots els partits es desenvolupen de la mateixa manera. Dit d'una altra manera, el nombre d'intervencions d'un comentarista es veu afectat pel ritme del partit en qüestió. Un matx molt dinàmic i amb moltes ocasions de gol, per exemple, no dóna peu a moltes intervencions per part del comentarista. El directe mana sobre qualsevol altre cosa i això fa que cada retransmissió sigui única.

En segon lloc, cal destacar que en alguns dels partits analitzats participa una tercera figura a part del narrador i del comentarista. Es tracta del periodista a peu de camp. En aquests casos, el nombre i el tipus d'intervencions de la figura analitzada també es poden veure afectades.

3.3. Anàlisi dels resultats quantitatius

Comentarista	Sistema de joc	Canvis	Funcions jugadors	Comportament ofensiu	Comportament defensiu	Referències històriques
Alberto Edjogo	16	10	22	18	15	0
Natàlia Arroyo	18	13	20	23	18	0
Aitor Lagunas	8	6	23	15	2	26
Toni Padilla	7	9	17	18	12	41
TOTAL	49	38	82	74	47	67
TOTAL %	13'7	10'6	22'9	20'7	13'6	18'7

Els resultats obtinguts permeten observar com totes les característiques contemplades en un principi s'han reflectit en els 20 partits analitzats. Totes elles han tingut pes en les retransmissions que s'han visionat, però cal destacar que algunes d'elles han tingut una presència més accentuada.

En total s'han comptabilitzat **357 intervencions** referents a les característiques contemplades. Aquesta primera dada permet copsar el gran pes que té la figura del comentarista en les cadenes analitzades. En cap cas, es tracta d'una figura complementària o secundària, sinó que participa activament en les retransmissions. A nivell numèric, destaquen sobretot tres característiques: les referents a les funcions de jugadors (82 intervencions), al comportament ofensiu (74) i a les referències històriques (67).

Observant de manera més concreta el tipus de comentaris es pot afirmar que els quatre personatges estudiats tenen un comportament molt semblant entre ells. De fet, deixant de banda l'estil personal de cadascun d'ells i observant els resultats numèrics, es pot afirmar que la manera de comentar dels quatre personatges és molt similar.

De totes maneres, tot i aquest estil a priori molt homogeni, amb una simple lectura de la taula es poden començar a observar alguns fenòmens interessants que permeten establir diferències entre els diferents comentaristes.

En primer lloc, cal destacar el domini total d'Aitor Lagunas i Toni Padilla pel que fa als comentaris de **Referències històriques**. Entre els dos sumen el total d'intervencions sobre aquesta característica (67). Per contra, els altres dos comentaristes no fan cap intervenció relacionada amb aquest àmbit.

En segon lloc, cal destacar els comentaris sobre el **Sistema de Joc**. En aquest cas, es pot observar un cert predomini dels comentaristes Alberto Edjogo i Natàlia Arroyo, ja que entre els dos sumen el **69'3%** de les intervencions d'aquest tipus. Les altres dues figures analitzades també fan comentaris relacionats amb aquesta característica, però d'una manera més puntual (sumen 15 intervencions).

Un altre aspecte que cal mencionar és la gran quantitat de comentaris relacionats amb els **comportaments ofensius i defensius** dels equips (**121 intervencions**). En general, tots els personatges estudiats utilitzen aquesta característica per tal d'explicar i fer entendre a l'audiència el desenvolupament del joc i les diferents intencions que persegueixen els equips. De totes maneres, cal mencionar que Aitor Lagunas només fa dues intervencions referents al comportament defensiu. Aquesta dada és molt baixa en comparació amb la dels altres comentaristes.

Finalment, les altres característiques contemplades (canvis i funcions de jugadors) no fan més que reafirmar la homogeneïtat en la manera de comentar i entendre la figura del comentarista de futbol per part de *beIN* i *Go!*. De totes maneres, cal comentar el paper destacat que tenen els comentaris sobre funcions de jugadors en el total d'intervencions comptabilitzades.

3.4. Comparació de resultats

Com s'ha pogut observar en l'apartat anterior, a nivell quantitatiu o numèric els quatre comentaristes analitzats comparteixen gran part de les seves característiques i inclús, es podria arribar a afirmar que tenen un estil molt semblant entre ells.

De totes maneres, en el segon anàlisi, en aquest cas el qualitatiu, s'ha pogut aprofundir més en els comentaris i copsar els diferents estils de comentarista que hi ha a les cadenes estudiades. A través dels exemples que es mostren a continuació, es pretén conèixer més a fons l'estil propi de cada personatge i els seus comentaris més habituals per tal de poder comparar i establir semblances i diferències entre tots ells.

3.4.1. Referències històriques

Seguint el mateix ordre que en l'apartat anterior, en primer lloc cal centrar-se en els comentaris sobre **Referències històriques**. Les dues figures que lideren aquest tipus de intervencions tenen un estil molt similar entre ells i destaquen sobretot pels seus coneixements sobre el passat i pel nivell de detall i concreció que demostren en les seves intervencions. Com s'ha esmentat anteriorment, aquests comentaristes són Aitor Lagunas i Toni Padilla.

Exemple 1: Referències històriques

- Partit: Olympique Lyon – Villarreal (Setzens de final Uefa Europa League)
- Cadena: beIN Sports
- Data: 15/2/18
- Comentarista: **Toni Padilla**

“El Olympique de Lyon es un futbol base que trabaja muy bien. Fue el primer club francés que empezó a trabajar de forma muy moderna (con el fútbol base) porque históricamente en Francia el gran sitio de formación era la Escuela de *Clairefontaine* ² que depende de la Federación. Muchos jóvenes

² L'Escola de *Clairefontaine* és el centre de la Federació Francesa de Futbol especialitzat en l'entrenament de les joves promeses franceses. Va obrir l'any 1988 i des d'aleshores és un centre de gran renom internacional. A més, també és la seu de les seleccions de futbol masculina i femenina del país.

talentos van a *Clairefontaine* y de allí se van a otros clubes. Thierry Henry, por ejemplo, de *Clairefontaine* pasó al Mónaco. En el caso del Olympique de Lyon dijo no, vamos a empezar a producir nuestro propio talento. Es un club modélico en este sentido”

Exemple 2: Referències històriques

- Partit: Athletic de Bilbao – Spartak de Moscú (Setzens de final Uefa Europa League)
- Cadena: beIN Sports
- Data: 22/2/18
- Comentarista: **Aitor Lagunas**

“El Spartak consiguió el año pasado la Liga Rusa después de 16 años, una barbaridad para el equipo más importante de la Federació Rusa y en general en el ámbito post- soviético. Tiene miles de seguidores en lo que fue la Unión Soviética (URSS) hasta el año 1991”

Aquest dos exemples són molt representatius d’aquest tipus de comentaris. En general, permeten conèixer més a fons els clubs que protagonitzen l’enfrontament i inclouen dates i noms concrets. S’intenta que l’audiència entengui aquests clubs a través del seu passat i de tot allò que els envolta. Aitor Lagunas i Toni Padilla es diferencien de la resta a través d’aquest tipus d’intervencions i d’un estil pausat que permet afegir una gran quantitat d’informació, dades i detalls. Les històries i les anècdotes que aporten a les retransmissions sempre resulten enriquidores per a l’audiència.

3.4.2. Sistema de joc

En segon lloc, també destaca la característica referent al **Sistema de joc**. En aquest cas, els dos comentaristes que fan més intervencions referents a aquest àmbit comparteixen un tipus de llenguatge molt especialitzat i típic del món del futbol. La nomenclatura que usen demostra que són dues figures formades professionalment en

aquest sector. Ambdós personatges tenen una gran facilitat per llegir el futbol i més concretament, per analitzar i explicar les disposicions dels diferents equips en el terreny de joc. Com s'ha dit anteriorment, es tracta d'Alberto Edjogo i Natàlia Arroyo.

Exemple 3: Sistema de joc

- Partit: València – Llevant (Jornada 23 Lliga Santander)
- Cadena: beIN Sports
- Data: 11/2/18
- Comentarista: **Alberto Edjogo**

“El plan del Levante es claro. Una línea de 4 atrás, línea de 5 y Pazzini arriba. Robo y balón a los costados, a la espalda de Montoya y de Gayá y a partir de allí, que Ivi y Morales se inventen algo”

Exemple 4: Sistema de joc

- Partit: Barça – Atlético de Madrid (Jornada 22 Lliga Iberdrola)
- Cadena: Gol TV
- Data: 11/3/18
- Comentarista: **Natàlia Arroyo**

“Es complicado atacar una estructura defensiva tan bien montada como estas dos líneas de 4 del Atlético de Madrid y esa punta y media punta que está leyendo muy bien quién salta a la central y quién se maneja con la pivote”

En aquests dos exemples es poden observar diversos exemples de llenguatge especialitzat com poder ser, entre d'altres, *punta*, *media punta*, *pivote* o *central*. A més, també permeten identificar de manera molt clara l'objectiu d'aquest tipus d'intervencions: explicar de manera concreta i simple com està estructurat un dels equips sobre el terreny de joc.

3.4.3. Comportaments ofensius i defensius

Un altre aspecte que cal destacar són els comentaris referents als **comportaments ofensius i defensius** dels equips. En aquest tipus d'intervencions es pot observar la facilitat per llegir els partits que tenen tots els personatges estudiats. Tots ells saben detectar i comunicar de manera detallada i concisa els automatismes de cada equip sobre el terreny de joc.

Exemple 5: Comportament ofensiu

- Partit: Getafe – Betis (Jornada 30 Lliga Santander)
- Cadena: Gol TV
- Data: 2/4/18
- Comentarista: **Natàlia Arroyo**

“Esto lo está haciendo mejor el Betis. Siempre un central se incorpora, sino es Bartra desde dentro para sumar un centrocampista es Mandi que está intentando encontrar eso, que Javi Garcia suba un poquito {...}. (El Betis) está intentado encontrar la superioridad a través de esta acción del central”

Exemple 6: Comportament defensiu

- Partit: UD Las Palmas- Villarreal (Jornada 28 Lliga Santander)
- Cadena: beIN Sports
- Data: 11/3/18
- Comentarista: **Alberto Edjogo**

“El Villarreal entiende que Las Palmas quiere tener el balón, quiere elaborar pero le faltan piezas, y por eso realiza una presión elevada para robar y salir corriendo”

En aquests exemples es pot observar la capacitat de lectura i anàlisi de partits que tenen dues de les figures analitzades. Ambdós són capaços de detectar les intencions dels equips a l'hora d'atacar (Exemple 5) i de defensar (Exemple 6). Com s'ha esmentat anteriorment, tots els personatges estudiats tenen aquesta capacitat i la usen de manera habitual en les retransmissions. De totes maneres, cal destacar que Alberto

Edjogo i Natàlia Arroyo fan unes lectures més detallades i profundes d'aquests tipus de comportaments o en alguns casos (com en l'Exemple 5) són capaços d'interpretar accions o intencions menys evidents o que costen més d'observar.

3.4.4. Funcions dels jugadors i canvis

Les altres dues característiques, **funcions dels jugadors** i **canvis**, també són usades de manera molt semblant pels quatre comentaristes. Normalment es tracta de comentaris que permeten conèixer més a fons un jugador específic i en el cas dels canvis, rellegir el partit i analitzar les noves situacions del joc que pot produir en aquest cas la substitució d'un dels jugadors. Cal destacar que la majoria d'aquests comentaris estan relacionats amb la tàctica i l'aplicació d'aquesta per part dels jugadors.

Els comentaris sobre funcions de jugadors són els que més s'han comptabilitzat al realitzar l'anàlisi. Aquest fet denota el coneixement dels comentaristes envers els jugadors i la capacitat per detectar moviments o intencions tàctiques durant el transcurs d'un partit.

Exemple 7: Funcions jugadors

- Partit: Athletic Bilbao – Olympique de Marsella (Vuitens de final Uefa Europa League)
- Cadena: beIN Sports
- Data:15/3/18
- Comentarista: **Aitor Lagunas**
“Aduriz muchas veces hace esto. Se escapa, se sale de la referencia atacante para dejarle el hueco a algunos de los compañeros que aparecen de segunda línea [...]”

Exemple 8: Funcions jugadors

- Partit: Salzburgo – Real Sociedad (Setzens de final Uefa Europa League)

- Cadena: beIN Sports
- Data: 22/3/18
- Comentarista: **Alberto Edjogo**

“Qué importancia tiene Agirretxe haciendo esto: balón a Agirretxe, que es la referencia, balón abajo y juego con gente de segunda línea. Para esto es importante estar en campo contrario y que la gente de segunda línea como Canales estén cerca de Agirretxe para que cuando él las baje pueda continuar la jugada”

Exemple 9: Canvis

- Partit: Real Sociedad – Salzburg (Setzens de final Uefa Europa League)
- Cadena: beIN Sports
- Data: 15/2/18
- Comentarista: **Alberto Edjogo**

“Con la entrada de Minamino por Yabo ha habido un cambio táctico. Schaler se ha ido al interior derecho y Minamino se pone en la media punta por detrás de los dos delanteros”

En aquest tipus de comentaris també es pot identificar un llenguatge específic del món del futbol. En aquests dos exemples es poden trobar alguns conceptes interessants com poden ser *compañeros de segunda línea*, *interior derecho*, *media punta* i *delanteros*. A més, es pot observar el coneixement dels personatges analitzats sobre jugadors concrets i models de joc dels equips.

4. Conclusions

Tot el treball girava entorn a un hipòtesi principal que creia que les cadenes *beIN Sports España* i *Gol Tv* havien creat un nou model de comentarista de futbol en les seves retransmissions. A través de l'anàlisi quantitatiu que s'ha dut a terme es pot afirmar que aquesta primera hipòtesis s'ha complert.

En primer lloc, el nombre d'intervencions dels comentaristes que responen al model *beIN* establert és molt alt, per tant, es pot confirmar l'existència d'aquest model propi. A més, tenint en compte els resultats de la taula, es pot afirmar que el pes de la figura del comentarista és molt alt i que per tant, la importància dels comentaristes estudiats és destacable. Les sis característiques seleccionades per a fer els anàlisis han resultat ser definitòries del model i per tant, permeten diferenciar la manera de comentar de *beIN* i *Gol Tv* respecte a altres cadenes.

En segon lloc, els exemples exposats en l'anàlisi qualitatiu permeten veure el nivell de detall i el llenguatge usat en els comentaris. La informació que es dona es molt concreta i és evident l'ús de paraules especialitzades del món del futbol com poden ser, entre d'altres, jugadors de segona línia, interior dret o mitja punta. Es tracta d'un llenguatge que permet entendre i comunicar de manera molt efectiva i clara el que passa sobre el terreny de joc.

Els dos anàlisis que s'han realitzat (quantitatiu i qualitatiu) també han permès diferenciar els dos 'submodels' que s'havien establert en les hipòtesis. Tal i com s'havia pensat en un principi però, la diferenciació entre els dos no ha estat ferma i clara, sinó que ha esdevingut mínima.

Les dues característiques a priori definitòries del model *beIN* eren les intervencions tàctiques i tècniques i les referències històriques. Pel que fa al primer tret distintiu, tots els personatges estudiats usen comentaris d'aquest tipus en les seves retransmissions. De totes maneres, s'ha pogut observar com Alberto Edjogo i Natàlia Arroyo tenen una major capacitat per llegir els partits i els sistemes de joc dels equips. En alguns casos inclús, són capaços d'identificar i comentar aspectes del joc molt

complexos i que requereixen coneixements avançats en la matèria. Per aquesta raó, es podria afirmar que les dues figures esmentades formen part del primer 'submodel'.

La segona característica que en un principi es va destacar va ser la que fa referència a la història i al passat. En aquest cas, els anàlisis que s'han dut a terme han permès diferenciar de manera molt clara aquest tret distintiu i el 'submodel' conseqüent. S'ha pogut observar com Toni Padilla i Aitor Lagunas es distingeixen dels altres comentaristes a través d'aquesta característica. A més, aquest aspecte és el que ha permès establir la gran diferència entre els dos 'submodels' i per tant, entre els diferents personatges estudiats.

En relació al tipus de comentaris analitzats hi ha un altre aspecte a destacar que difícilment és comprovable a nivell numèric o objectiu. Més enllà del contingut de les intervencions, del llenguatge usat o dels coneixements que tenen tots els personatges estudiats, cal fer menció especial a la manera de comunicar i d'intervenir en les retransmissions. Es tracta d'un aspecte complicat de visualitzar, però que esdevé clau en la manera d'entendre la figura del comentarista en aquestes cadenes. Saber com i sobretot quan incloure els comentaris és un dels factors que marca la diferència.

Finalment, un altre aspecte rellevant és el paper dels narradors en les dues cadenes analitzades. Periodistes que realitzen aquesta funció com Miguel Ángel Román, Lluís Izquierdo o Jordi Domínguez, entre d'altres, fan que la figura del comentarista llueixi molt més. En les retransmissions estudiades existeix una gran complicitat entre les dues figures i en alguns casos son els propis narradors els que donen peu als comentaris i a les reflexions que han estat observades en aquest treball. Dit d'una altra manera, la figura del comentarista costaria molt d'entendre sense el paper d'aquest tipus de narradors. Formen un tàndem perfecte.

5. Bibliografia i webgrafia

BBC Sport (2002). "Radio football down the years". Extret el 5/03/2018 des de:

<http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/football/1760579.stm>

Benarroch, G. (2011). "Sistema de juego: Concepto de sistema de juego y características". Extreta el 8/03/2018 des de:

<http://entrenadordefutbol.blogia.com/2011/090315-sistema-de-juego-1-concepto-de-sistema-de-juego-y-caracteristicas..php>

Benarroch, G. (2010). "Concepto de táctica y los principios ofensivos y defensivos".

Extreta el 8/03/2018 des de: <http://entrenadordefutbol.blogia.com/temas/tactica-conceptos-y-principiosDEL20110422221801.php>

Britannica (2018). "Radio Broadcasting: Sports". Extreta el 5/03/2018 des de:

<https://www.britannica.com/topic/radio#ref1123774>

Diarios de fútbol. Extreta el 20/03/2018 des de: <http://www.diariosdefutbol.com/>

EnAcademic (2010). "English football on television". Extret el 13/03/2018 des de:

<http://enacademic.com/dic.nsf/enwiki/1599026>

Garganta J. (2009) "Trends of tactical performance analysis in team sports: bridging the gap between research, training and competition". Extreta el 22/3/18 des de:

http://www.fade.up.pt/rpcd/_arquivo/artigos_soltos/vol.9_nr.1/2.01.pdf

George H. Douglas (1987). "The early days of radio broadcasting"

Robinson Productions. Página web de Michael Robinson. Extreta el 20/3/18 des de:

<http://robinsonproductions.es/>

Teletronic. "The history of the BBC: The first TV era". Extreta el 22/3/18 des de:

<http://www.teletronic.co.uk/tvera.htm>

6. Annexos

6.1. Taula dels partits analitzats

	Partit	Data	Competició	Cadena	Comentarista
1	Valencia - Levante	11/2/18	Jornada 2 L. Santander	beIN Sports	Alberto Edjogo
2	Spartak Moscú – Ath Bilbao	15/2/18	Setzens UEL (anada)	beIN Sports	Aitor Lagunas
3	Real Sociedad - Salzburg	15/2/18	Setzens UEL (anada)	beIN Sports	Alberto Edjogo
4	O. Lió - Villarreal	15/2/18	Setzens UEL (anada)	beIN Sports	Toni Padilla
5	Bayern - Besiktas	20/2/18	Vuitens UCL (anada)	beIN Sports	Aitor Lagunas
6	Villarreal – O.Lió	22/2/18	Setzens UEL (tornada)	beIN Sports	Toni Padilla
7	Ath Bilbao – Spartak Moscú	22/2/18	Setzens UEL (tornada)	beIN Sports	Aitor Lagunas
8	Salzburg – Real Sociedad	22/2/18	Setzens UEL (tornada)	beIN Sports	Alberto Edjogo
9	Levante – RCD Espanyol	4/3/18	Jornada 27 L. Santander	beIN Sports	Alberto Edjogo
10	O. Marsella – Ath Bilbao	8/3/18	Vuitens UEL (anada)	beIN Sports	Aitor Lagunas
11	U. D. Las Palmas - Villarreal	11/3/18	Jornada 28 L. Santander	beIN Sports	Alberto Edjogo
12	Barça – Atlético Madrid	11/3/18	Jornada 22 L. Iberdrola	Gol TV	Nàtalia Arroyo
13	Roma - Shakhtar	13/3/18	Vuitens UCL (anada)	beIN Sports	Toni Padilla
14	Ath Bilbao – O. Marsella	15/3/18	Vuitens UEL (tornada)	beIN Sports	Aitor Lagunas
15	Sassuolo - Napoli	31/3/18	Jornada 30 Serie A	beIN Sports	Toni Padilla
16	Getafe - Betis	2/4/18	Jornada 30 L. Santander	Gol TV	Nàtalia Arroyo
17	Villarreal - Ath Bilbao	9/4/18	Jornada 31 L. Santander	Gol TV	Nàtalia Arroyo
18	Lazio - Roma	15/4/18	Jornada 32 Serie A	beIN Sports	Toni Padilla

19	Betis – U.D. Las Palmas	18/4/18	Jornada 33 L. Santander	Gol TV	Nàtalia Arroyo
20	Betis - Màlaga	30/4/18	Jornada 35 L. Santander	Gol TV	Nàtalia Arroyo

UEL = Uefa Europa League
UEC = Uefa Champions League

6.2. Altres exemples de comentaris

Exemple 1: Sistema de joc

- Partit: Spartak de Moscú – Athletic de Bilbao (Setzens de final Uefa Europa League)
- Cadena: beIN Sports
- Data:15/2/18
- Comentarista: **Aitor Lagunas**

“Aquí vemos el 4-1-4-1 del Spartak con la pareja Fernando-Glushakov inamovible en el Spartak de Moscú”

Exemple 2: Canvis

Partit: Bayern Munich – Besiktas (Vuitens de final Champions League)

Cadena: beIN Sports

Data: 20/2/18

Comentarista: **Aitor Lagunas**

“El Besiktas va a dar entrada a Gökhan Gonul en el lugar de Erkin, que se estaba viendo superado por el costado izquierdo {...}. Gonul actuará en la derecha y Adriano pasará a la izquierda”

Exemple 3: Comportament defensiu

- Partit: Llevant – Espanyol (Jornada 27 Lliga Santander)

- Cadena: beIN Sports
- Data: 4/3/18
- Comentarista: **Alberto Edjogo**

“El Levante no va a buscar al Espanyol por dos cosas. Primero, no puede hacerlo, ya que jugó hace menos de 72 horas en Vitoria y sabe que si se estira mucho el equipo no aguantará físicamente. Y el Espanyol es precisamente lo que quiere: que el Levante salga, deje espacio a la espalda y poder correr”

Exemple 4: Comportament defensiu

- Partit: Levante – RCD Espanyol (Jornada 27 Lliga Santander)
- Cadena: beIN Sports
- Data: 4/3/18
- Comentarista: **Alberto Edjogo**

“El Levante no va a buscar al Espanyol por dos cosas. Primero, no puede hacerlo, ya que jugó hace menos de 72 horas en Vitoria y sabe que si se estira mucho el equipo no aguantará físicamente. Y el Espanyol es precisamente lo que quiere: que el Levante salga, deje espacio a la espalda y poder correr”

Exemple 5: Referències històriques

- Partit: Roma – Shakhtar Donetsk (Vuitens de final Champions League)
- Cadena: beIN Sports
- Data: 13/3/18
- Comentarista: **Toni Padilla**

“Allí está el capitán de la Roma Daniele De Rossi, que tiene malas experiencias en Champions. Fue expulsado por ejemplo cuando el Porto eliminó a la Roma. El hombre que cuando debutó en Champions con la Roma, era el año posterior al Scudetto y lo hizo de la mano de Fabio Capello ”